

Under det progressiva sjuttioalet var linoleumsnittet en mycket populär konstart. Dansken Palle Nilsen hade årtiondet innan med sina civilisationskritiska visioner, banat vägen för en bred acceptans av denna grafiska högtrycksteknik som var både enkel att tillämpa och som gav ett renodlat grafiskt resultat. Torsten Jurell, som ställer ut i högdelen på Konsten Hus,

var med redan på den tiden och arbetade med politiska bilder i tidens anda. Det politiska engagemanget finns fortfarande kvar, men nu mer nyanserat än den svartvita värld som sjuttioalets radikaler beskrev.

Jag har ofta tyckt, och många med mig, att lino- eller träsnittets tryckstockar ofta har ett starkare uttryck än själva trycket. Håljärnens urgröpningar på olika nivåer skapar en reliefverkan som ger, förvisso en grund, men ändå en känsla av tredimensionalitet. I Jurells stora reliefer kan man se att även han delar den uppfattningen. Hans stora Passionshistoria – Herr K, som är en parafras på Kafkas Processen, har tryckstockens speciella kvaliteter. I ekträ, som är ett väldigt hårt träslag, har han skurit ut och bemålat fyra lågreliefer vilka beskriver en historia där en ensam människa tvingas slåss mot ett gäng oförsonliga, anonyma och fågelmaskförsedda byråkrater. Det handlar om att även om man har rätt innebär det inte alltid att man får rätt. I sista bilden går mannen under och bokstavligt talat mördas av byråkratin. Bilden bygger på referenser till konsthistoriens alla skildringar av Jesu nedtagning från korset, med den döda vita kroppen med sår i sidan. Där finns också referenser till gotiska glasmålningar med sin typiska cloisonism där färgfälten begränsas, inhägnas av blyinfattningar. I Jurells version utgörs dessa av högtryckets kontureringar. I några andra lågreliefer arbetar han med konkav-konvexfigurationer där intrycket av konvexitet uppstår i betraktarens öga trots att formen i realiteten buktar inåt, det vill säga är konkav. Detta kan man tydligt se i verket *Hundspark* eller hos *Kattflicka*.

Utställningen innehåller även en del rolig skulptur där Jurell bland annat arbetat med respektlösa bemålningar av bronser, detta i konstsammanhang så allvarstygda material.

Han dristar sig till att måla med oljefärg på bronzen. En del partier poleras, medan andra får nyanser som man aldrig tidigare sett hos detta material. Många av skulpturerna är också gjorda i exotiska träslag där träets egenfärg får möta kraftiga bemålningar. En del av dessa arbeten påminner i färg och form om afrikanska masker. *I Straffkolonin* heter en skulptur där en patinerad bronsskulptur tänds av ett bjärt rödgult podium, samma färg som moderna amerikanska fångdräkter har. Här blir podiet en enhet som i dubbel bemärkelse lyfter skulpturen.

I utställningen ingår också ett stort antal grafiska blad varav många, förutom litografierna, är linoleumsnitt.

Jag kan störas lite av elegansen i linjeföringen i många av dessa kvinnobilder som ibland känns väl så flyhänta och dekorativa. Det är egentligen inget fel i det, men jag känner inget motstånd i motiven och materialet. Det är som en balansgång där linan ligger på marken, stiger man fel är fallet inte så långt. På rutinens brant handlar det i realiteten inte om några risktaganden.

Dessa invändningar till trots är det en upplyftande utställning som Torsten Jurell visar på Konsten Hus. Framförallt är det stimulerande att se att det fortfarande finns konstnärer som är intresserade av att kombinera form och innehåll med medkänsla och engagemang.

Bertil Sundstedt